

Kansainvälisen naistenpäivän juhla
8.3. kello 16.00 Helsingin yliopiston juhlasalissa
TEEMA: Naiset ja kestävä kehitys

Puheenjohtaja Eva Biaudet, Naisjärjestöjen Keskusliitto
”Kaikki resurssit käyttöön! Naiset yhteiskunnallisena voimavarana”

Hyvä valtiosihteerä, arvoisa vararehtori, hyvät naisjärjestöjen edustajat,

- Ihanat naiset

Myös naisten oikeudet ovat olemassa pienissä paikoissa; arjen elämässä, ihmisten välisissä kohtaamisissa työpaikalla tai koulussa. Tasa-arvo, yhdenvertaisuus, ihmisoikeudet eivät sisällä mitään arvokasta jollei ne tunnu, jollei ne tunnu luusi ytimissä tai ihollasi. Mielessäni arjen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus kutovat turvallisen verkon, tai oman riippumattoni johon voisin käydä ajatuksissani lepäämään hetkeksi. Keräämään voimiani.

Ihmiset ympäri maailmaa tarvitsevat toimia köyhyyden, konfliktien ja väkivallan ja epätasa-arvon vähentämiseksi. Vaikka ihmiskunnasta puolet on naisia, heillä ei ole maailmassa samoja vaikutusmahdollisuuksia kuin miehillä. Ei missään. Globaalisti naiset ovat miehiä vähemmän koulutettuja. Naiset tekevät valtaosan maailman työstä, suurimman osan ns palkattomasta hoivatyöstä, mutta saavat vain murto-osan tuloista tai omistavat vain murto-osan viljellystä maasta. Maailman päättäjistä vain pieni osa on naisia. Voimmekin perustellusti sanoa, että **maailma käy puoliteholla**. Naiset eivät jaa puolta valtaa eivätkä nauti yhtäläisiä vapauksia vielä missään.

YK julkaisi uudet kestävän kehityksen tavoitteet, Agenda 2030:n, vuoden 2016 alusta. Tavoitteisiin sisältyy oma tavoitteensa sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Lisäksi sukupuolinäkökulma tulee valtavirtaistaa kaikkiin seitsemääntoista tavoitteeseen ja niiden alatavoitteisiin. Uudet kestävän kehityksen tavoitteet koskettavat koko maailmaa, kaikkia maita, myös Suomea.

Naiset voivat vaikuttaa useilla eri tavoilla ja areenoilla. Suomessa naiset ottivat äänioikeuden valtiollisissa vaaleissa jo 1906 ja kunnallisvaaleissa 1917. Suomessa naisten poliittisella vaikuttamisella on siten pitkät perinteet. Kaikkialla maailmassa ei näin ole, mutta **demokraattisen yhteiskunnan kannalta se, että naisilla on valtaa päättää heitä itseään koskevista asioista, on erityisen tärkeää.** Tasa-arvotyöllä voimme vaikuttaa

siihen, etteivät asenteet ja perinteet tai lainsäädäntö ja yhteiskunnan rakenteet luo uusia esteitä naisten yhteiskunnalliselle osallistumiselle ja vaikuttamiselle ja määrätietoisesti purettava niitä vanhoja.

Finland är ordförande för Nordiska Ministerrådet i år. Jämställdhet är ett grundläggande värde i Norden, som påverkar hela samhällsstrukturen. Teman under det nordiska ordförandeskapet är förebyggande av människohandel, skapandet av modeller för att avbryta våldet, jämställdhetsfrågor i media samt förebyggande av omskärelse av flickor och kvinnor. *I internationell jämförelse toppar vi i Norden alla jämställdhetsbarometrar, vare sig det gäller Välmående arbetsliv, hög utbildningsnivå, stöd för barn och barnfamiljer och kvinnornas aktiva och växande deltagande inom politik och förhoppningsvis också inom företagsledning och längre förväntad livslängd hos män. Ett starkt välfärdssamhälle är fortfarande kvinnornas bästa vän. En framgångsfaktor som vi både måste aktivt värna om och vara stolta över, även om jobbet ju inte är helt gjort.*

Yhteiskuntien demokraattisen toiminnan ja kehityksen takaamiseksi on tärkeää, että myös naisilla on miesten kanssa yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa yhteiskunnassa. Tutkimusten mukaan **yhteiskunnat menestyvät sitä paremmin, mitä parempi naisten asema niissä on.** Esimerkiksi naisten johtamat yritykset ovat Suomessa tutkitusti miesjohtoisia yrityksiä kannattavampia. För demokratin är jämställdheten en förutsättning. För en god samhällsutveckling är kvinnors deltagande en accelererande faktor ju bättre ställning kvinnor har.

Också här i Finland återstår det mycket att göra. Forskningen påvisar att löneklyftan inte just alls har minskat och att inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor i småbarnsfamiljer accentueras. Kvinnans euro i en tvåbarnsfamilj är enligt dagens tidning endast 68 cent och att det ser ut att kvinnorna får bidra lite extra då samhället skall bli mer konkurrenskraftigt. Våldet mot kvinnor i parrelationer är ett vanligt problem som kraftigt försvagar kvinnornas mänskörättssituation i Finland. Dessa frågor behöver betydligt mer politisk uppmärksamhet än vad som idag är fallet. Tutkimusten mukaan myös Suomella on paljon tehtävää tavoitteiden saavuttamiseksi. Meidän tulee tarkastella omaa toimintaamme. **Erityisesti palkkaepätasa-arvo ja naiseen kohdistuvan väkivallan yleisyys ovat epäkohtia, jota Suomen tulisi ratkaista kestävästi kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.**

Palkkauksen epätasa-arvoon puuttuminen lähtee jo lasten varhaiskasvatuksesta, koulusta ja siitä, mihin rooleihin tyttöjä ja poikia asetetaan. Myös perhevelvollisuuksien tasa-arvoisempi jakaminen naisten ja miesten kesken on tässä kysymyksessä avainroolissa. Koulutuksen tulee taata tasa-arvoinen pääsy kaikkiin ammatteihin. Ilman **koulutuksen ja eri ammattiryhmien**

tasa-arvoistumista ja naisten osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon kaikilla sen tasoilla, emme edisty myöskään samapalkkaisuuden lisäämisessä. Suomalaiset tytöt menestyvät koulussa ja kouluttautuvat pitkälle. Meidän tulee kannustaa tyttöjä opiskelemaan myös perinteisille miesten aloille. Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen koulutusvalintoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota siten että stereotyyppiset odotukset opinto-ohjauksessa eivät aseta heille esteitä.

Päivähoitojärjestelmän tulee jatkossakin tukea naisten työllistymistä ja jokaisella lapsella pitää myös siksi olla oikeus päivähoitoon ja laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Kolmen vuoden poissaolo työelämästä pienentää naisen eläkettä sadalla eurolla. Naisten aseman vahvistaminen työmarkkinoilla ja työurien pidentäminen edellyttävät kohtuullisia varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja kaikissa tuloluokissa.

Tällä hetkellä hallituksella ja työmarkkinakumppaneilla on tavoitteena **työllisyysasteen nosto 72 prosenttiin**. Tämän edellyttää myös nuorten ja yli 50-vuotiaiden naisten täysipainoista osallistumista työelämään ja sen mahdollistamista mm. laadukkaan ja kaikille mahdollinen päivähoitojärjestelmä ja työurien pidentämiseen vaikuttava työhyvinvointi turvaamalla. Tasa-arvoisempi lastenhoito ja muiden perhevelvoitteiden jakaminen tukisi myös tavoitetta, kuin myös esimerkiksi terveyspalveluiden uudistusten suunnittelemisen myös sukupuolivaikutukset huomioiden.

Naisjärjestöjen Keskusliitto on tänään yhdessä eduskunnan naisverkoston ja NYTKIS ry:n kanssa antanut **kannanoton parhaillaan tehtävästä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta**. Miten sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kohdellaan naisia työntekijöinä? Huomioidaanko naiset sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjinä? Miten uudistus huomioi esimerkiksi syrjäseuduilla asuvat ikääntyvät naiset? Jotta uudistus voi onnistua, se on valmisteltava huolellisesti ja sen sukupuolivaikutuksia on arvioitava kattavasti. Jälkikäteen tehdyillä arvioilla ei ole merkitystä. Näitä arvioita tulee käyttää päätöksenteon pohjana.

Sukupuolivaikutusten arvioinnilla on tärkeä tehtävä palvelujen saatavuuden ja palvelujen oikein kohdentumisen turvaamisessa sekä eriarvoistavan kehityksen torjumisessa. Tavoitteena tulee olla **naisten urakehityksen ja tasa-arvoisen rekrytointipolitiikan edistäminen sekä naisten määrän lisääminen johtotehtävissä**. On myös selvitettävä, miten palvelutuotannon yksiköiden koon kasvaminen vaikuttaa **naisvaltaisten alojen palkkoihin**. Tasa-arvolain mukaisen sukupuolten välisen tasa-arvon toteutuminen itsehallintoalueiden sosiaali- ja terveyspalvelujen valmistelussa, tuottamisessa, rahoituksessa ja päätöksenteossa on turvattava.

YK:n kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia valvovat elimet ovat toistuvasti puuttuneet Suomen korkeisiin naisiin kohdistuvan väkivallan lukuihin sekä tehoffomiin toimiin sen suhteen. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen eli nk. Istanbulin sopimus astui Suomen osalta voimaan elokuussa 2015. Kestävän kehityksen lisääminen Suomessa velvoittaa meitä toimimaan Istanbulin sopimuksen edellyttämien vaatimusten toteuttamiseksi. Tarvitsemme lisää kaikkien saavutettavissa olevia turvakotipaikkoja, tarvitsemme matalan kynnyksen palveluita, mahdollisuuksia väkivaltaa kokeneiden naisten ja tyttöjen varhaiseen tukeen, tarvitsemme lisää resursseja.

Vi väntar ivrigt på **regeringens jämställdhetsprogram**. Det att regeringen där lovar att utöka skyddshemmens platsantal är av yttersta vikt. Enbart i Helsingforsområdet har senaste år 143 personer inte fått plats på skyddshemmet. Enligt bedömningarna skulle behovet i hela landet närma sig 500 platser.

Hatpratet mot minoriteter och mot kvinnor har fått oanade dimensioner. Hatpratet är verbalt våld och kränker tryggheten och människovärdet på den andra. Dessa avsikt är att utesluta flickor och kvinnor från gemenskapen, från rätten att uttrycka sin identitet och sin åsikt. Hatpratet vill markera sin övermakt och förvisa den andra till samhällets marginaler. Hatpratets konsekvenser är förödanden och offren blir ofta förlamade och känner sig förhindrade att delta i diskussionen. Ungefär 80 procent bedöms av offren lämna saken därhän och inte anmäla kränkningarna. Trakasseringar hindrar flickor och kvinnor med annan etnicitet att röra sig fritt. Hur skall vi få en ändring på detta? Hur skall vi stoppa hatpratet? Även internet och sociala medier måste vara lika tillgängliga för flickor som pojkar.

Maahanmuutto ja pakolaisuus ovat olleet viime kuukausien meitä suuresti koskettavia asioita. Pelkästään syyrialaisista yli puolet, 4 miljoonaa, on paennut kotoaan joko maansa sisällä tai rajojen ulkopuolelle. Heistä enemmistö on naisia. Naiset pakolaisleireillä saavat vain harvoin koulutusta ja ammattiaan vastaavaa työtä. Seksuaalinen ahdistelu ja väkivalta ovat monesti pakolaisnaisen arkipäivää. Suomen UN Women kertoo pakolaisleirille Syyriasta tulleen naisen tarinaa: "Roolini naisena on muuttunut kokonaan. Syyriassa olin itsenäinen ja vahva. Olin ennen vapaa. Kun tulin pakolaisleirille, elämäni romahti nollan alapuolelle."

Suomeen tulleista turvapaikan hakijoista valtaosa on nuoria miehiä. Näemme, että **perheiden yhdistäminen usein auttaisi juuri naisia ja lapsia välttämään vaarallisia pakoreittejä ja vähentäisi ihmiskaupan mahdollisuutta.** Euroopan huomio näyttää nyt kiinnittyvän salakuljetuksen vähentämiseen ja rajojen vartiointiin. Näitä tavoitteita vähättelemättä on kuitenkin hyvä muistuttaa EU:n miespäättäjiä siitä, että on suuri vaara että ihmiskauppa ja

muu ihmisten, erityisesti naisten ja lasten, vakava hyväksikäyttö esim. seksikaupassa lisääntyy naisten ja perheiden liikkuminen tulee mahdottomaksi. Epätoivo, kurjuus ja epätasa-arvo ovat ihmiskauppioiden parhaita kumppaneita. Odotamme että tarvittavia yhteisiä ratkaisuja tehtäessä pakolaistilanteen hallitsemiseksi niiden vaikutukset naisiin ja lapsiin selvitetään.

Suomessa olevat maahanmuuttajataustaiset naiset tulisi saada integroitua yhteiskuntamme aktiivisiksi toimijoiksi. On vältettävä naisten jäämistä kielitaidottomana kotiin. On valtava rikkaus saada tyttöjä ja naisia eri kulttuureista joukkoomme. Kuin lottovoitto, kuvasivat maahanmuuttajataustaiset naiset mahdollisuudestaan saada työtä nyt perustetusta vastaanottokeskuksesta. Uskon vahvasti, että meillä naisjärjestöillä on tässä toiminnan paikka maahanmuuttajataustaisten naisten kotouttamisessa. Paljon on jo toki tehty, yhtenä esimerkkinä Akateemisten Naisten liiton Luetaan yhdessä -kampanja. Toimiamme tarvitaan kuitenkin edelleen. **“Leave no one behind – älä jätä ketään kehityksestä jälkeen”**, on Agenda 2030:n keskeinen tavoite. Ollaan yhdessä aktiivisia!

Sukupuolten välinen tasa-arvo on oleellinen osa yhteiskuntamme kestävästä kehityksestä. Tänään kansainvälisenä naisten päivänä on hyvä muistaa vuotta 1995 ja edelleen ajankohtaista Pekingin naisten oikeuksien julistuksen ja toimintaohjelman tavoitteita. Miten nyt vahvistetun Agenda 2030:n tavoitteet linkitetään Pekingin vielä monelta osin toteutumattomiin tavoitteisiin sukupuolten välisestä tasa-arvosta? Miten tavoite 5, sukupuolten tasa-arvo, valtavirtaistetaan kaikkien muiden tavoitteiden toteuttamiseen, siis osaksi yhteiskunnallista päätöksentekoa? Miten naiset saadaan johtotasolle tekemään tätä työtä ja näitä päätöksiä?

Lupaamme osaltamme pitää asiaa esillä, kun yhdessä jäsenjärjestöjemme kanssa osallistumme ensi viikon maanantaina alkavaan **YK:n naisten asematoimikunnan istuntoon** New Yorkissa.

Pidämme yllä Helvi Sipilän muistoa järjestämällä yhdessä Akateemisten Naisten liiton, Suomen NNKY-liiton, Suomen UN Womenin ja NYTKIS ry:n kanssa järjestämässä CSW:ssä **Helvi Sipilä –seminaarin teemalla naiset rauhanrakennuksen prosesseissa**.

Viimeisimmän rauhan Nobel-palkinnon sai kansalaisjärjestöjen yhteenliittymä, Tunisian kansallisen vuoropuhelun kvartetti. Järjestökenttä on se, jolla on käytännönläheinen sekä tuntemus että vaikutusvalta ihmisten elämään. Kansalaisjärjestöt toimivat tarvittaessa myös virallisen vallan kriittikkoina. Samaan tapaan naisjärjestöt ovat keskiössä sukupuolten tasa-arvon edistämistyössä, niin maailmalla kuin Suomessa. Tunisian kvartetin kaltainen kansalaisjärjestöjen yhteenliittymä on hyvä työkalu, mutta vielä tehokkaampaa yhteistyötä saadaan, kun yhteistyötä tehdään yhdessä julkisen ja yksityisen puolen kanssa.

Minulla on ilo kiittää Naisjärjestöjen Keskusliiton puolesta muita järjestäjiä: Helsingin yliopistoa, Helsingin yliopiston alumni ry:tä ja Suomen UN Women ry:tä hyvästä yhteistyöstä tämän tilaisuuden järjestämisessä ja yhteisen tärkeän asian esillä pitämisestä.

On ollut mahtavaa jatkaa aiemman puheenjohtaja **Sirkka-Liisa Anttilan** ansiokasta työtä Naisjärjestöjen Keskusliitossa. Meillä on ollut viime kuukausina ilo toivottaa tervetulleeksi kolme uutta jäsenjärjestöä ja sitä kautta 50 000 uutta naista. Uusimpia jäsenjärjestöjämme ovat Monika-Naiset liitto, naiselokuvaohjaajien ja -tuottajien WIFT Finland ja Suomen sairaanhoitajaliitto. Yhdessä 59 jäsenjärjestön kanssa lupaamme päivittäin viedä meille naisille tärkeitä asioita eteenpäin. Naisjärjestöt ovat valtava voimavara ja vahva voima yhteiskunnassamme.

Haluan toivottaa teille kaikille hyvää kansainvälistä naistenpäivää ja rohkeutta jatkaa yhteistä työtämme tasa-arvon ja naisten ja tyttöjen oikeuksien puolesta. Meillä on kaikilla oikeus tavoitella onnellista elämää, turvallisuutta ja ihmisarvomme kunnioitusta juuri sellaisina kuin olemme. Jag vill önska er alla en bra internationel kvinnodag och mod och ork att tillsammans arbeta för jämställdhet och kvinnors rättigheter.